

Financiële Telegraaf, 16 augustus 2010

door Giel ten Bosch

AMSTERDAM – De Verenigde Naties kwamen deze week met een alarmerend rapport over jeugdwerkloosheid in de wereld. Jongeren worden hard geraakt door de economische crisis, zo hard zelfs dat zij voor een 'verloren generatie' waarschuwen. Nederland staat er volgens internationale maatstaven goed voor, maar ook hier is sprake van een structureel probleem voor jongeren die op zoek zijn naar een voltijdbaan. „We moeten een rampscenario niet op voorhand bagatelliseren.”

Hoogleraar Wiemer Salverda (Universiteit van Amsterdam) houdt zich al sinds de jaren 80 bezig met jeugdwerkloosheid. „Toen gingen bijna alle schoolverlaters direct naar het arbeidsbureau. Zo massaal is het nu in Nederland niet.”

In andere delen van de wereld is de situatie op dit moment wel zeer nijpend, zo waarschuwt VN-dochter International Labour Organisation (ILO) in zijn rapport Global Employment Trends for Youth.

Maar liefst 81 miljoen jongeren van 15 tot 24 zitten wereldwijd zonder baan, zo staat daarin te lezen. Sinds de crisis begon in 2007 zijn er bijna 8 miljoen jonge werklozen bijgekomen.

Vooraf in ontwikkelde landen ging het hard. De jeugdwerkloosheid steeg er tussen 2008 en 2009 met 4,6% waardoor het werkloosheidspercentage op 17,7% staat, het hoogste percentage ooit sinds deze statistieken in 1991 werden verzameld. 'De impact van de crisis op de jeugd wordt voornamelijk gevoeld in termen van werkloosheid en de sociale gevaren die gepaard gaan met werkloosheid en langere tijd buiten spel staan', aldus de ILO. Vooral in Engeland en Spanje zijn de problemen groot. Steeds meer jeugd in die landen 'raken ontmoedigd en lopen het gevaar helemaal los te raken van de arbeidsmarkt.'

Nederland wordt niet specifiek genoemd in het ILO-rapport, maar internationaal staat ons land redelijk goed op de kaart als het gaat om jeugdwerkloosheid, mede dankzij successen die verschillende initiatieven als de Taskforce jeugdwerkloosheid hebben gehaald.

Kampioen deeltijd

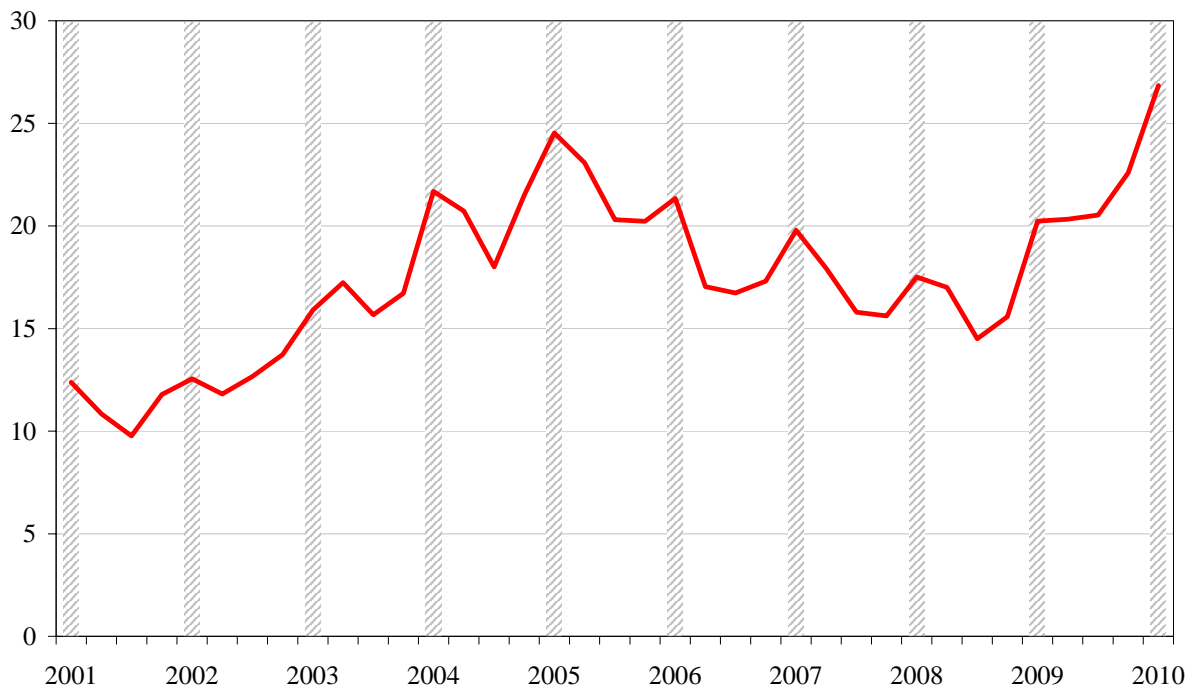
Maar volgens de econoom Salverda verbloemen de meest gehanteerde cijfers de werkelijkheid. „In de internationale cijfers worden ook baantjes van minder dan 12 uur per week als werk geteld. Daardoor komt Nederland als kampioen deeltijd er beter uit dan in werkelijkheid het geval is. We zouden vooral naar de groep moeten kijken die van school komt en voltijd aan de slag wil en voor wie de laaggeschoolde kleine baantjes geen perspectief bieden. Van hen is nu ruim 25% werkloos. Terwijl internationaal de Nederlandse werkloosheid op 8,5% staat.”

Salverda maakt zich dan ook zorgen over de arbeidsmarkt die structureel veranderd is waardoor het steeds moeilijker wordt voor laagopgeleide jongeren om een voltijdbaan te vinden. „Dat komt doordat dat soort functies steeds meer in deeltijd worden vervuld. Door scholieren, studenten of huisvrouwen die het erbij doen. Het is een structureel probleem geworden dat nu met de crisis groter wordt.”

Als voorbeeld geeft hij de supermarktbranche. „Supermarkten drijven op die kleine baantjes. Veel jongeren die 19 worden zijn alweer te oud. In sommige grootgrutters van Amsterdam was het personeelsverloop in een jaar tijd meer dan 100%. Dat doet wat met de binding tussen werknemer en bedrijf en kan schadelijk zijn voor de bedrijfsvoering. Ik heb daar in het voorjaar van 2008 gesprekken over gevoerd met de sector. Maar de druk die er toen was om dingen te veranderen is met de crisis waarschijnlijk wel afgenomen.”

Steeds meer jongeren zonder baan

Percentage jongeren tussen de 15 en 24 jaar op zoek naar een voltijdbaan

De hoogleraar die verbonden is aan het Amsterdam Institute for Advanced Labour Studies (Aias) van de Universiteit van Amsterdam vreest dat de situatie de komende eerder erger dan beter wordt. „In de dotcomcrisis hebben we gezien dat de groei van de werkloosheid nog lange tijd na de crisis doorging. Dat zal nu ook gebeuren. Je kan de jeugd een tijdje 'opbergen' in onderwijs, maar daar moeten ze vroeg of laat toch uit. De bedrijfsinvestering zijn niet eerder zo dramatisch gedaald, en het eind van de daling is nog niet in zicht. Daardoor wordt nauwelijks nieuwe werkgelegenheid gecreëerd door het bedrijfsleven. Daardoor kan een steeds grotere groep permanent buiten spel komen te staan. Dat kan vergaande maatschappelijke gevolgen hebben. Het gevaar van een verloren generatie ligt ook bij ons op de loer.”

En vergrijzing gaat het probleem niet oplossen. „Kijk, in de jaren 80 kon je een man van 60 aan de lopende band vervangen voor een jongen van 18. Maar het type banen in Nederland is veranderd. We zijn veel meer een diensteneconomie geworden. Daarin is ervaring en omgang met klanten belangrijk. Daarin schieten veel jongeren nog tekort.”